

ὅτι δὲν εἶνε, ὡς διετείνοντο, ἀδύνητος ἢ καθαριότης εἰς τὸν δῆμον, ἔχοντα ἔσοδον πλέον τῶν 200 χιλ. δραχμῶν, ἀφοῦ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν τῆ φροντίδι ἰδιωτῶν ἀπλῶς ἢ πόλις ἀρχίζει νὰ μεταβάλλῃ ὄψιν.

Ἄλλ' ἴσως οἱ ἀρμόδιοι ἐπερίμενον καὶ πάλιν τὸν Βασιλιά μας, ἵνα καθαρῶσι τὴν πόλιν· ἀλλ' ἠπατήθησαν· διότι ἦλθεν ἄλλο ὄνομα.

Ἴσως δ' ἡ παρούσα μου νὰ σᾶς φέρῃ ὀσμὴν φανικοῦ ὀξέος· διότι τὸ μόνον φάρμακόν μας ἐνταῦθα εἶνε τοῦτο, μὴ ἔχοντες δυστυχῶς οὔτε δαμάλιδα ὅπως ἐμβολιασθῶμεν, ἐν ᾧ τὰ πρῶτα κρούσματα χρονολογούνται πρὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεως μηνὸς καὶ καιρὸν πολλὸν εἶχον οἱ ἀρμόδιοι νὰ προμηθευθῶσι τοιαύτην, διὰ τὸν δυστυχῆ φορολογούμενον Λαόν, ἀλλ' ἔδει νὰ ἀποδειχθῇ καὶ οὕτω ἡ ἀπρονοησία τοῦ Ἑλληνοῦ.

Ἦλθεν δὲ καὶ ὁ καιρὸς τῶν φιθρήσκων μας· ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων νηστεῖται καὶ Σουλᾶτσια τοῦ Ἁγίου Καραλάμπους καὶ Παναγίας ἐγένοντο· ὁ μὲν διὰ τὸ Ἀνδρικόν, ὁ δὲ διὰ τὸ Ὡραῖον φύλον. φαίνεται ὅμως οἱ ἄλλοι Ἅγιοι νὰ μὴ ἐβαρυνθῆσαν διὰ τὴν προτίμησιν ταύτην, διότι ἔχομεν τέσσαρας εὐτυχεῖς ἡμέρας ν' ἀκούσωμεν ἕτερον κρούσμα τῆς νόσου, ἣτις φέρει χαρακίῃρα Κακοήθους εὐλογίας.

Ἡ νόσος δ' αὕτη μᾶς διέκοψε τὰς συναθροίσεις καὶ συζητήσεις· διότι μόλις ὁ λόγος περὶ διαφόρων, ὡς λ. χ. περὶ βασιλέως, αἴφνης ἀκούεις: «εἶνε εὐλογία», καὶ ἀμέσως ἐλεεινολογῶν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος διὰ τὴν πληγὴν τοῦ Φαραῶ, ἣτις τοῦ ἐπεκάθη σεν, ἀπέρχεσαι ἀπλητισμένοι περὶ τοῦ μέλλοντος, ἐνόσῳ ζῆ δυστυχῶς.

Μεράκι

ΧΡΟΝΙΚΑ ΚΑΛΑΜΩΝ

(ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ)

Καλάμαι, 22 Μαρτίου 1883.

Εἶχον λάβει ἀνὰ χεῖρας τὸ φύλλον τῆς 19ης. Τὰ βλέμματα μου ἔπεσαν ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς *Σώσατε τὸν Πειραιά!* Καὶ ἀμέσως μοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν ἡ φράσις: *Σώσατε τὰς Καλάμας!*

Ναὶ, αἱ Καλάμαι κινδυνεύουν καὶ αὐταί, καὶ κινδυνεύουν νὰ ἐκπορθηθῶσιν ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν, ὅστις πρὸ καιροῦ τὰς πολιορκεῖ, ἀπὸ τὴν εὐλογίαν, οὐχὶ βεβαίως τοῦ Ἰψίστου. Ὅλα τὰ περίξ χωρία βρῖθουν εὐφλογιώντων καὶ ἡ ζῶνὴ τῆς πολιορκίας ὅλον ἐν συσφιγγεται, δὲν θὰ παρέλθῃ δὲ πολὺς χρόνος, φοβοῦμαι, μέχρις ὅτου γίνῃ ἡ ἐφοδος καὶ ἡ ἐκπόρθησις—σᾶς βεβαίῳ καὶ πρέπει νὰ μὲ πιστεῦσητε, διότι δὲν ἔχω κἀνὲν συμφέρον νὰ σᾶς γελάσω—θὰ παρακολουθήσῃ ἀνυπερθέτως . . . Μάλιστα τοῖς μὲν τινες πολιορκηταὶ εἰσεχώρησαν ἕως εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ τούτους—4 ἕως 5—συνελάβομεν καὶ κρατούμεν αἰμαλώτους.

Πρὸς Θεοῦ, λοιπὸν σώσατε μας! Κύριοι δημοσιογράφοι τῶν Ἀθηνῶν, εὐαρεστηθῆτε νὰ γράψητε δύο λέξεις εἰς τὰς ἀξιοτίμους ἐφημερίδας σας διὰ νὰ κινήσητε τὸν οἶκτον τῶν ἀρχόντων μας!

Ἰμεῖς δὲ, ἄρχοντες μου, εὐαρεστηθῆτε παρακαλῶ νὰ μᾶς στείλητε ὀλίγην ἐπικουρίαν δαμάλιδος καὶ νὰ γράψητε

ὀλίγας λέξεις πρὸς τοὺς ἐδῶ ὑφισταμένους σας νὰ ἐξυπνίσουν, διότι ἐπὶ τέλους, ἀδελφοί, φορολογούμενοι εἴμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ μάλιστα πολὺ βαρύνοντες, διότι καὶ γουιὰ δόρου καὶ κρασοπατέρες εἴμεθα . . . Τώρα δὲ, ὅτε προσπαθεῖτε νὰ φέρετε τὸ ἰσόζυγιον, πρέπει νὰ προσπαθῆτε παντὶ σθένει νὰ προσθέτητε ὄχι μόνον φόρους, ἀλλὰ καὶ φορολογούμενους εἰς τὸ μέρος τῶν ἐσόδων.

Ἰμεῖς δὲ, κύριοι μαγγούφιδες Καλαματιανοί μου, ἀνοίξατε ἄλλο τὰ μάτια σας νὰ ἰδῆτε τί σᾶς γίνεται καὶ ὀλίγο καὶ τὰ χρυσᾶ σας στοματάκια διὰ νὰ φωνάξετε λιγάκι, διότι ὅποιος δὲν μιλεῖ τὸν θάπτουν ζωντανόν . . .

Εἶπα καὶ ἐλάλησα, ἀμαρτίαν οὐκ ἔχω.

Ἄγόρευτος.

Η ΚΕ ΜΑΡΤΙΟΥ

Καλάμαι, 26 Μαρτίου

Δὲν γνωρίζω πῶς σεῖς οἱ εὐτυχεῖς κάτοικοι τῆς Κεκρωπίας ἐωρτάσατε φέτος τὴν εἰκοστὴν πέμπτην Μαρτίου, ἀφ' οὗ μάλιστα ὁ Ἐμπορικὸς καὶ Βιομηχανικὸς Σύλλογός σας ἀπεφάσισε νὰ σᾶς προσφέρῃ καὶ ρομαντικὸν καὶ κλασικὸν φαγοπότι, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ Καλαματιανοὶ εἴμεθα ἀρκεῖα εὐχριστημένοι, διότι διήλλαμε καλὰ τὴν ἡμέρα μας. Τὴν πρῶταν ἐπορεύθημεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀνεπέψαμεν δοξολογίας εἰς τὸν Ἰψίστον, διότι κηδεύετο νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τοῦ Μουσουλμανικοῦ ζυγοῦ, ἠκούσαμεν τοῦ κ. Τζάννε τὸν λόγον, ὅστις ἐτελείωσε μὲ ἐν ζῆτῳ ὁ βασιλεὺς, ἐπορεύθημεν ἀκολουθῶντες εἰς τὸ Δημαρχεῖον ὅπου συνεχάρημεν τὸν κ. Δήμαρχον, — διατὶ δὲν εἰςεύρω— καὶ τὸ ἔσπερας ἐν τῇ κάτω πλατείᾳ εἶδομεν καιόμενα ὀλίγα πυροτεχνήματα—δηλ. ὀλίγα στεφάνια, ὀλίγα βεγγαλικά φῶτα καὶ τὸ παποράκι. — Μετὰ ταῦτα ἀπήλθομεν πρὸς ὕπνον καὶ ἐκοιμήθημεν οἱ πολλοί, ὁ δὲ δικηγόρος τῆς πόλεως μας σύλλογος ἔκλεισε τὴν ἡμέραν διὰ δεῖπνον, τὸν ὅποιον δὲν δύναμαι νὰ σοὶ περιγράψω, διότι δὲν παρήμην ἐν αὐτῷ, ἀν συμπεράνω ὅμως ἐξ ὅσων ἤκουσα διερχόμενος κάτωθεν τοῦ καταστήματος τοῦ Συλλόγου τὴν δεκάτην τῆς νυκτὸς—καὶ ἤκουσα ἕνα κουρούνην ἄδοντα ἔνθον τὸν Καραγκιόζην—δὲν ἐλπίζω ὅτι τὸ δεῖπνον τοῦτο δύναται λίαν ἐπαξίως νὰ καταλάβῃ θέσιν μεταξὺ τῶν δι' ἔθνικας ἐορτὰς δεῖπνων.

Ἐχομεν καὶ ἐν ἐπισόδιον κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς χθὲς, τοῦτο. Ἐνῶ ἡ τελετὴ κατ' ἔτος ἐτελείτο εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἰγπαπαντῆς τοῦ Σωτῆρος, ἐφέτος ἐτελέσθη ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Φλαρίου, ἐν ᾧ Παναγιώτατος ὤρισεν ὡς μέλλουσαν μητρόπολιν τῆς πόλεως. Ὡς αἷτια τούτου πολλὰ φέρονται, σὺν οἷς τὸ ἀληθέστερον φαινόμενον εἶνε ἡ μεταξὺ ἐνὸς τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Ναοῦ τῆς Ἰγπαπαντῆς, τοῦ Γ. Β. — μᾶς κακίᾳς γλώσσας — καὶ τοῦ Πανιερωτάτου δυσἀρεσκεία, ἣτις ἐπήγαγεν, ὡς λέγεται, πρωτίστως ἐκ τοῦ ὅτι κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ναοῦ ἐκεῖνου ὁ ἐπίτροπος δὲν ἔφερε καλὸν στρώμα, ἐφ' οὗ νὰ γονυπετήσῃ ὁ Δεσπότης, ἀκολούθως δὲ ἐκ τῆς ἐντεῦθεν πηγαζούσης ἀμφοτέρωθεν κατ' ἀλλήλων κακολογίας.

Σᾶς μεταδίδω ἐν ἀνέκδοτον περὶ τῶν Δοζάννιδων: Ἠρώτων ἀγαθὸν συγγενῆ τοῦ κ. Τζάννε τί συμβαίνει ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, οὗτος δὲ μοὶ ἀπάντησεν: «Ὁλ' αὐτὰ τὰ κάμουν διὰ νὰ μὴν τὸν ἀφήσουν νὰ βάλῃ κάλπην, ἀλλὰ δὲν θὰ τοὺς γίνῃ ἡ χάρις! . . . Κατάλαβες; . . .

Αἱ διὰ τὸν λιμένα ἔργασιαι ἤρξαντο χαραχθείσης τῆς γραμμῆς τοῦ σιδηροδρόμου, ὅστις θὰ μεταφέρῃ τὴν πέτραν. Βραδύτερον θέλω μεταδώσει ὑμῖν λεπτομερεστέρας πληροφορίας περὶ τοῦ ἔργου τούτου, ὅπερ μέλλει κατὰ πολὺ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ μέλλοντος τῆς πόλεως.

Ἄγόρευτος

ΦΩΤΕΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Μία ποιήτρια ἀπέθανε καὶ ἐκηδεύετο προχθές. Ποιήτρια παρ' ἡμῖν, ὅπου τὸ γυναικεῖον φύλλον οὐδόλως ἢ ἐλάχιστα ἐπιδίδεται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς φιλολογίας καὶ τῆς ποιήσεως. ἦτο ἀρκετὸς τίτλος ὅπως διεγείρῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινού. Καὶ ἡ **Φωτεινὴ Οἰκονομίδου** εἶνε ἡ μόνη ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἥτις, ἀνεξαρτήτως τῆς φιλολογικῆς ἀξίας τῶν στίχων τῆς, ἐξωτερικέως ἀπασαν τὴν πονεμένην ψυχὴν τῆς ἐπ' αὐτῶν μετ' ἀνδρικῆς εὐθαρσίας. Καὶ τὴν ἐκήδευσαν ἐν μέσῳ ἐκτάκτου παγερότητις· μετρημένοι, οὔτε δέκα δὲν ἦσαν οἱ συνοδευσαντες τὸ παρθενικὸν τῆς λείψανον· ἂν τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἔζη, δὲν ἐγνώριζεν ἢ μετ' ἀδιαφορίας ἀνεγίνωσκε τοὺς στίχους τῆς, δὲν ἔσχε κἀν ὁ θάνατός τῆς οὐδὲ τῶν ἄλλων θανάτων τὴν κοινὴν μοῖραν παρ' ἡμῖν νὰ διεγείρῃ ἐν ἀπροσδοκῆτῳ τροπῇ, τὸ δάκρυ καὶ τὴν συγκίνησιν. Ποῦ ἦτο προχθές ἡ νεότης; ποῦ ἦσαν οἱ ποιηταὶ μας; ποῦ ἦσαν οἱ σύλλογοι τῶν ὁποίων ἦτο μέλος; Ὁ μὲν *Παργασὸς* ἐφείσθη ὀλίγων ἀνθέων διὰ τῆς μουσολήπτου κόρης τὸ μέτωπον, ἐκ φόβου μὴ πτωχύνῃ τὴν προσεχῆ ἀνθολογικὴν του ἔκθεσιν· ὁ δὲ ἀναμικρὸς *Βύρακ*, οὐ τινοὺς ἄλλοτε τακτικώτατα ἐπλήρου τὸ δμῶνυμον περιοδικὸν διὰ τῶν μελισμάτων τῆς, δὲν ἐνόησε τὸν θάνατόν τῆς, θυμωμένος ἴσως ἀκόμη ἀπὸ τὰς ἀνορθογραφίας τῶν ὕπηρε τῶν—γραμματέων του. Καὶ μόνος ὁ ἐκδότης τῆς *Ποικίλης Στοᾶς* κ. Ἀρσένης ἀντεπροσώπευσε τὴν εὐγνωμοσύνην, διὰ τῆς ἀποθέσεως στεφάνου καὶ τῆς ἀναγνώσεως θερμοῦ ἀποχαιρετισμοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ἀλλὰ μᾶς παραμυθεῖ καὶ τις ἰδέα ὅτι ἄγνωστος παραμεινας ὁ θάνατός τῆς δὲν ἐπέτροψεν εἰς τοὺς πλείστους νὰ διατεθῶσι προσκικόντως· διότι καὶ ἐκ τῶν πρωϊνῶν ἐφημερίδων κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας μόνη ἡ *Νεῖα* Ἐφημερίς ἐν ὀλίγοις μᾶς ἐπέδωκεν ἀκριβῆ καὶ τρυφεράν τὴν εἰκόνα τῆς ἀποθανούσης.

Ἡ Φωτεινὴ Οἰκονομίδου ἀπέθανεν ἀνυμνέσις, νέα. Ἐζῆ ὄλως ἀπομεμονωμένη τῆς λοιπῆς πολυτύρου κοινωνίας τῶν συρμῶν καὶ τῶν περιπάτων, ἐν τῇ ἀφανείᾳ τοῦ παρθενικοῦ αὐτῆς κοιτῶνος, ὅστις ἦτο συγχρόνως καὶ τὸ ποιητικὸν αὐτῆς σπουδαστήριον. Ἡ κἀπως ὑπέμετρως τοῦ σώματος αὐτῆς εὐσαρκία περιέργως ἀντετίθετο πρὸς τὴν ρωμαντικὴν φθισικότητα τῶν στίχων τῆς καὶ παρίστα ὠριμωτέραν τοῦ ὄντος τὴν ἡλικίαν τῆς· ἀλλ' ἡ μορφὴ τῆς ἦτο γλυκύτης ὄλη καὶ ἔκφρασις, μαρμάρου εἶχε στιλπνότητα τὸ μέτωπόν τῆς καὶ ὁ λόγος τῆς ἐξόχως εὐφραδής.

Ἡ λύρα τῆς Φωτεινῆς μίαν μόνην ἐνέχει χορδὴν, καὶ ἡ μόνη αὐτῇ χορδῇ ἀκαταπαύστως κρονομένη παρέχει τὸ κυριώτερον ἐλάττωμα εἰς τὴν ποίησίν τῆς· τὴν μονοτονίαν. Ἡ ποίησίς τῆς εἶνε ὑπὲρ τὸ δέον προσωπικὴ· σφαιρεῖται ποικιλίας αἰσθημάτων καὶ θεμάτων, δὲν ἔχει δρόσον,

δὲν ἔχει γραφικότητα· ἀκόμη καὶ ἡ καθαρεύουσα γλῶσσά τῆς κακῶς ἐπιδραῖ ἐπὶ τῆς τρυφερότητος αὐτῆς. Ἀλλ' ἂν αἱ ἀτέλειαι αὗται παρίστανται εἰς τὸ ἐταστικὸν ὄμμα τοῦ καλλιτέχνου, ἀρκεῖ διὰ τὸν εὐαίσθητον ἀναγνώτην ἢ μία καὶ ὑψίστη ἀρετὴ τῶν στίχων τῆς· τὸ αἶσθημα· διότι ἡ χορδῇ ἐκείνη, ἐφ' ἧς κινεῖ τὸ ἐμπνευσμένον πλῆκτρον τῆς, εἶνε ὁ πόνος.

Τὰ κράτιστα τῶν κατὰ καιροὺς δημοσιευμένων καὶ ἀτάκτως ἐν περιοδικοῖς κατεσπαρμένων ποιημάτων τῆς εἶνε, καθ' ἡμᾶς τὸ *Τί ἔχω*, καὶ *Εἰς προῶρας λευκαρθεῖσαν τρέχα*. Ὡς δεῖγμα δὲ χαρακτηριστικώτατον τῆς ὅλης αὐτῆς ποιήσεως καταχωρίζομεν τὸ κατωτέρω ἀνεκδοτὸν αὐτῆς ποίημα, πρὸ ἐτῶν ἀπευθυνθὲν πρὸς ἓνα τῶν ἤδη συνεργατῶν τοῦ *Μη Χάρεσαι*.

Τῷ νεαρῷ ποιητῇ Κ. Π.

ἽΟποῖος πόνος μύχιος τὸ στήθος μου βαρύνει,
Τί προκαλεῖ τὸ δάκρυ μου ἰκράτητον νὰ ρεῖ,
Πῶς ἡ ζωὴ μου ὧς λαμπρὰς πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς φθίνει,
ἽΟποῖον τὴν ψυχὴν μου πῦρ φλογίζει καὶ ἐκκαίει,
Μὴ ἐρωτᾷς· ἠρώτησαν πρὸ σοῦ πολλοὶ καὶ ἄλλοι.
Τὸ μυστικόν μου ἄφησε σιγὴ νὰ περιβάλλῃ.

ἽΕντὸς στενῆς που φυλακῆς δεσμώτης ἂν στεναῖζῃ,
Πτηνὸν κλεισθὲν ἐντὸς κλωβοῦ ἐὰν πενθίμως ψάλλῃ,
ἽΑρνίον ἂν εἰς λέαντος τοῦ ὄνουχας σφαδᾷζῃ,
Πνιγόμενος ἐὰν κραυγὰς ἀπελπισίας βάλλῃ,
Θὰ ἐρωτήσης διατί; ἀλλ' οἴμοι! τί χαράπτω!
ἽΑρνί' ὁ χάρτης νὰ λαλῇ, ἐνῶ τὰ χεῖλη φράττω!

Σιγὴ καὶ πλέον μὴ ποτε κάνεις μὲ ἐρωτήσῃ·
Συνέχω μόλις τὴν ψυχὴν νὰ ἀνοιχθῇ ἐτοιμῆν. . .
Φοβοῦμαι, ναι, τὴν σιωπὴν μὴ αἰφνιδίως λύσῃ
Καὶ εἶπῃ ποῖα φαίνομαι. . . καὶ εἶπῃ ποῖα ἤμην. . .
Μὴ μ' ἐρωτᾷτε· ἄκουσα τὸ πᾶν θ' ἀποκαλύψω. . .
ἽΑφήσατε ὡς ἐκρυπτον τοὺς πόνους μου νὰ κρύψω.

Μὲ λέξεις δὲν ἐκφράζεται ἡ τῆς ψυχῆς δδύνη·
Εἶνε κακὸς διερμηνεύς ἡ γλῶσσα τῆς καρδίας·
Τὸ χεῖλος ἄφες ἄφρονον ὡς ἔμμεν νὰ μείνῃ,
Εἰς βαθύ σκοτὸς δὲν ἀρκεῖ φῶς ἀμυδρὰς λυχνίας·
Ναί· ὅ,τι εἶπω, ἀσθενῶς τί ἔχω θὰ ἐκφράσῃ·
Σιγὴ, σιγὴ καλλίτερον τὰ πάντα ἄς σκεπάσῃ.

Ἀθήναι, 28 Νοεμβρίου 1875

Φωτεινὴ Οἰκονομίδου

ἽΟ κωφὸς θάνατος, τοσάκις ἐπικληθεὶς ὑπὸ τῆς λύρας τῆς, δὲν ἐκώφευσε· καὶ ἤδ' ἡ αἰωνία σιγὴ σκεπάζει τὰ πάντα. Ἀλλ' ἡ σκιὰ τοῦ μνήματος διαχύνει ἐπὶ τῆς ἀτυχοῦς αὐτῆς Σαπφοῦς φῶς, ὅπερ ἡ ζωὴ τῆς δὲν ἤρκει νὰ διαχύσῃ μᾶς ἀποκαλύπτει, ὅτι ποιητρίαις ὄντως καρδία ἐπαλλεν ὑπὸ τὰ στήθη τῆς, καὶ ὅτι τοὺς στίχους τῆς ἐνέπνεεν ἡ ἀλήθεια.

ἽΟνουλουλοῦ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΕΙΤΑΙ

τοῖς ἡμετέροις πελάταις καὶ τῷ κοινῷ ὅτι τὸ παρὰ τοῖς Χαυτείοις ὑποκατάστημα ἡμῶν, τὸ ὑπὸ τῶν **υἱῶν Κεφαλοπούλων** διευθυνόμενον, δὲν πωλεῖ τὸν γνήσιον τῆς ἡμετέρας ἐταιρίας οἶνον, ἀλλὰ νοθεύει αὐτὸν δι' ἄλλων οἰνῶν.

Γ. Ἀμπαζόπουλος καὶ Σα.